

Ligger det inte i public service-mediernas uppdrag att vara opartisk och saklig? undrar debattören.

BILD SVT

Janne väljer sin sanning

Häromveckan sändes det första avsnittet av *Pojkarna från Fittja* på SVT. I onsdags sändes den avslutande delen. Det gick under *Uppdrag Granskning*s flagg men sades vara ett socialt reportage mer än en granskning.

För er som inte minns sändes tv-programmet *Fittja Paradiso* 17 år tidigare på SVT, även det med Janne Josefsson.

Fittja Paradiso var ett starkt kritiserat tv-program som sades cementera nidsbilder av förortsbor och människor med utländsk bakgrund. Nu går Janne Josefsson runt i Fittja igen (i första delen av det nya programmet *Pojkarna från Fittja*) och pekar nostalgiskt på platsen där den gamla tv-studion låg, han säger att han minns loftgångarna och han hälsar på folk han möter. Och redan där har han alla på kroken, det måste varit ett bra program verkar det som, det han gjorde för 17 år sedan. Aldrig nämner han hur det förra programmet mottogs.

MEN DET FINNS DE som minns det annorlunda, till exempel vi som bodde där under den tiden. Men vi återkommer till det senare.

I det nya programmet *Pojkarna från Fittja* berättar Janne Josefsson att han, enligt egen utsago, har bevarat en bild på sig själv och fem pojkar som stod i Fittja centrum då *Fittja Paradiso* spelades in. Han har sneglat på bilden till och från i 17 år, däremellan har den legat i en byrålåda, säger han till SVT.

När jag ser programmet slås jag av två saker, det ena är det uppenbara, som många reagerat på. Bröderna Musa och Jonnys (nu Gabriels) öde. Men inte av samma anledning som exempelvis ledarskribenter i DN eller Expressen. Jag minns dem från min egen barndom, de var något yngre än mig och de bodde på en barn-domsväns gård. Jag tänker att om man hade vetat vad de gick igenom hade man försökt göra något, men det är lätt att vara efterklok. Det enda jag kan göra nu är att önska dem ljus i sina liv, för att klara sådant de fortfarande går igenom. Jag tänker inte använda mig av dem,

”Om jag bara då hade vetat hur programmen skulle komma att paketeras hade jag försökt stoppa pappa och alla andra Fittjabor som gick i fällan.”

RICARD ESTAY
Fotograf och författare –
uppvuxen i Fittja

eller några av de andra av killarna, nu männen, för att bevisa något. Sådant är det någon annan som sköter redan.

Det andra jag tänker på efter att ha sett programmet är hur Janne Josefsson med hjälp av SVT ännu en gång lyckats med att skriva sin version av sanningen. Ligger det inte i public service-mediernas uppdrag att vara opartisk och saklig? Varför får då bara en version komma fram? När får de knegande människorna komma till tals? Den stora majoriteten?

KANSKE SAKNAS De för att de städar era kontor och tar hand om era äldre under de tider mitt på dagen då Janne är i Fittja och frågar ut pensionärer och sysslolösa ungdomar om deras situation?

Varför kan han inte kristallisera ut att intervjupersonernas negativa bild beror på något större? Har man fått höra att man är mindre värd under hela sitt liv kan jag förstå att en del tror på det och agerar efter de förutsättningarna. Självklart är det inte så för alla, men chansen är stor.

Det sägs att programmet handlar om fem killar på ett foto från 17 år sedan. Men alla kan se att det handlar om något annat. Rubriken och frågorna som ställs speglar den verkliga agendan – att ytterligare cementera de fördomar som redan finns om socioekonomiskt utsatta områden.

VAD ÄR DET som driver Janne? Är det egot som fick sig en törn där för 17 år sedan? Orkar han inte ta in nya röster, räcker det med dem som bekräftar hans svartvita världsbild? Eller handlar det bara om att han har slut på idéer?

När jag tänker tillbaka 17 år i tiden så är jag 14 år och min pappa står och kammar sig i badrummet. Han ska få vara med i direktsänd tv, programmet ska handla om Fittja.

Pappa ska få en chans att tala om för politikerna att skolan behöver bli bättre. Politikerna ska sitta och lyssna i studion är det sagt. Han själv och några andra utvalda Fittjabor ska få säga sitt från tunnelbanestationen i området.

Det ska även handla om ”Fittja-projektet” där 100 miljoner lovades Fittja, pengar som sedan försvann under mystiska omständigheter.

Min pappa är stolt över ansvaret han fått. I sitt förra hemland var han också politiskt engagerad, det är bara därför han är här i dag. Om man bortser från små detaljer som tortyr, landsförvisning och eviga krigsskador. Jag står storögd och ser på när pappa försöker få politikerna och Janne att lyssna.

Om jag bara då hade vetat hur programmen skulle komma att paketeras hade jag försökt stoppa pappa och alla andra Fittjabor som gick i fällan. Jag hade sagt att det skulle läggas ett stort svart moln över oss alla, större än det som redan fanns, i minst 17 år till. Att det svarta skammolnet skulle följa oss runt i Sverige var vi än befann oss utanför Fittjas gränser. I yrkeslivet och i sociala sammanhang där man, vad som än händer, vad man än gör, kommer att bli bedömd utifrån den platsen. Den lilla betongbyn med det stora ryktet.

JAG HADE SAGT att det inte spelar någon roll att det bor nära 8 000 personer i Fittja, att det bara kommer vara de fåtal som förstör som räknas in i mediernas bevakning av förorten. De andra kommer inte räknas. Någonsin.

Jag hade sagt att de socioekonomiska problem som finns kommer skyllas på oss individer – politikerna kommer undan, precis som likaså sensationsjournalisterna. Sådana belönas med guldspadar.

Jag hade sagt att rasismen kommer vara mer accepterad än den någonsin varit i modern tid. Skulden kommer ligga på förorten och dess invånare, endast.

Det hade jag sagt om jag kunnat gå tillbaka i tiden. Men ingen hade trott mig.

För vi skulle ju för första gången få tala för oss själva den där gången för 17 år sedan.

Janne skulle hjälpa OSS, var det sagt.

Men Janne hjälper ingen, varken då eller i dag.

Samtidigt har inte Janne helt fel. Det är valet att bara berätta en del av sanningen som är problemet.